

TALABANING BILIM DARAJASINI STATISTIK METODLAR BILAN BAHOLASH METODIKASI

Qulmamatova Muhabbat Tohirovna

Samarqand davlat chet tillari instituti, 2-kurs talabasi

Gmail: muhabbatqulmamatova534@gmail.com

Ilmiy rahbar: **Zubaydova Nilufar Ne'matullayevna**

Annotatsiya: Ushbu maqola talabanning bilim darajasini statistik metodlar bilan baholash metodikasini o'z ichiga oladi. Maqola ta'lim jarayonida talabanning bilim darajasini baholashning ahamiyati va statistik metodlardan foydalanish imkoniyatlarini muhokama qiladi. Baholash jarayonining maqsadlari, usullari va ma'lumotlarini tahlil qilish vositalari keltiriladi. Statistik usullar, obektivlikni ta'minlash, tahlil qilish va prognoz qilish imkoniyatlari bilan ta'lim sifatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Maqolada shuningdek, kelajakda taklif etiladigan usullar va o'quv jarayonini takomillashtirish uchun zarur bo'lgan chora-tadbirlar haqida fikrlar bildiriladi. Ushbu tadqiqot ta'lim tizimining samaradorligini oshirishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Talaba, bilim darajasi, statistik metodlar, baholash, ta'lim jarayoni, tahlil, anketalar, testlar, descriptive statistika, inferensial statistika, monitoring, ob'ektivlik, korrelyatsiya, o'qituvchi, ta'lim sifatini oshirish.

KIRISH

Ta'lim jarayonida talabanning bilim darajasini baholash muhim ahamiyatga ega. Bu nafaqat talabanning o'z bilimini aniqlash, balki ta'lim sifatini oshirishda ham asosiy rol o'ynaydi. Statistik metodlar yordamida talabanning bilim darajasini baholash jarayoni yanada samarali va ob'ektiv bo'ladi.

• *Baholashning Maqsadi va Vazifalari*

Talabanning bilim darajasini baholashning asosiy maqsadi, ularning o'zlashtirish darajasini aniqlashdir. Bu jarayon quyidagi vazifalarni o'z ichiga oladi: Talabanning bilim va ko'nikmalarini baholash. O'qituvchilar uchun qo'shimcha ma'lumotlar taqdim etish. Ta'lim jarayonini takomillashtirish.

• *Statistik metodlarning ahamiyati*

Statistik metodlar baholash jarayonida muhim rol o'ynaydi, chunki ular quyidagi imkoniyatlarni taqdim etadi: Obektivlik: Baholash jarayonida subyektiv fikrlarni minimallashtirish. Tahlil: Talabanning bilim darajasini aniqlash uchun turli xil

ma'lumotlarni tahlil qilish imkoniyati. Prognoz qilish: Statistik ma'lumotlar asosida kelajakda talabanning o'sish imkoniyatlarini aniqlash.

- *Baholash Usullari*

Talabanning bilim darajasini baholash uchun bir qator statistik usullar qo'llanilishi mumkin: Anketalar: Talabalar o'rtasida o'tkaziladigan so'rovlar orqali ma'lumot yig'ish. Testlar: Bilim darajasini aniqlash uchun standart testlarni qo'llash. Monitoring: Talabanning o'rganish jarayonini muntazam ravishda kuzatish.

- *Ma'lumotlarni Tahlil Qilish*

Baholash jarayonida to'plangan ma'lumotlarni tahlil qilish uchun turli statistik vositalar qo'llaniladi: Deskriptiv statistika: Olingan ma'lumotlarning umumiy ko'rinishi va tendensiyalarini aniqlash.

Inferensial statistika: Talabalar guruhi haqida umumiy xulosalar chiqarish. Korrelyatsiya tahlili: Turli omillar orasidagi bog'lanishlarni aniqlash.

- *Natijalar va tahlillar*

Statistik metodlar yordamida talabanning bilim darajasini baholash ta'lim jarayonini yanada samarali qiladi. Bu metodlar orqali o'qituvchilar talabalarning o'zlashtirish darajasini aniqlab, zarur chora-tadbirlarni ko'rish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

- *Kelajakdagi takliflar*

Talabanning bilim darajasini baholash jarayonini takomillashtirish uchun quyidagi takliflar berilishi mumkin: yangi statistika usullarini qo'llash, onlayn baholash tizimlarini joriy etish, o'qituvchilar va talabalarga statistik tahlil bo'yicha treninglar o'tkazish kabi.

Xulosa

Talabanning bilim darajasini statistik metodlar bilan baholash metodikasi ta'lim jarayonida muhim ahamiyatga ega. Statistik metodlar yordamida talabalarning bilim va ko'nikmalarini ob'ektiv va aniq baholash imkoniyati yaratiladi. Ushbu usullar, o'qituvchilarga talabalarning kuchli va zaif tomonlarini aniqlashda, shuningdek, ta'lim sifatini oshirishda samarali vosita bo'ladi. Talabanning bilim darajasini baholash jarayonida foydalaniladigan anketalar, testlar va monitoring kabi usullar, ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilishda muhim rol o'ynaydi. Descriptive va Inferensial statistika yordamida olingan natijalar, ta'lim jarayonini takomillashtirishga va talabalarning o'zlashtirish darajasini oshirishga xizmat qiladi. Kelajakda, ta'lim sifatini oshirish maqsadida yangi statistik metodlarni qo'llash va onlayn baholash tizimlarini joriy etish tavsiya etiladi. Umuman olganda, talabanning

bilim darajasini statistik metodlar yordamida baholash, ta'lim tizimini yanada samarali qilishda asosiy vosita bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. U Qo'ziyev, Tilda soflik masalasi, ta'limda turkiy xalqlar milliy mentalitetini mustahkamlashning dolzarb ..., 2022
2. G. U Rustamova Lingvistik pragmatikaning birliklari, Филологические науки 11, 0.
3. N Dedamirzayeva, U Kuziyev, Teaching English to young learners through games, Oriental Art and Culture, 86-88, 2020
4. U. M Azamatovna, History of development of uzbek and kyrgyz literary terms, e-Conference Globe, 67-69, 2021
5. D Nu'Monova, U Qo'Ziyev, Badiiy matnni lingvostatistik tomondan tahlil qilish, Oriental Art and Culture, 119-121, 2020
6. U Kuziev, SY Aslanova, Dictionaries compiled based on navoi's works, Scientific Bulletin of Namangan State University 1 (6), 319-326, 2019
7. M. A Ubaydullaeva, The history of the development of the terms of literary studies of the turkic peoples, Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences 2 ..., 2022
8. M Saidova, UL Qo'ziyev, Uslubiy qo 'llanma, Namangan: Kamalak 127, 2017
9. U. Y Kuziev, The issue of classification and description of complex structural compounds in uzbek language, Int J Eval & Res Educ 99 (4), 309-314, 2023.